

Poznań, dnia 17 września 2026 r.

Opinia **Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej** do projektu ustawy **o zwrocie podatku akcyzowego i niektórych opłat zawartych** **w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji** **rolnej (UD 423)**

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej (ZGWRP) negatywnie ocenia projekt w części przewidującej odebranie gminom realizacji zadania związanego ze zwrotem podatku akcyzowego i niektórych opłat zawartych w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej oraz przekazanie go Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Nie kwestionujemy potrzeby upraszczania procedur, cyfryzacji oraz lepszego wykorzystania danych publicznych. Uważamy jednak, że cele te można osiągnąć bez centralizacji zadania i bez osłabiania roli samorządu gminnego.

Projekt narusza w praktyce **zasadę subsydiarności**, zgodnie z którą zadania publiczne powinny być wykonywane na możliwie najniższym, najbliższym obywatelowi poziomie, jeżeli mogą być tam realizowane skutecznie i efektywnie. Zwrot podatku akcyzowego od paliwa rolniczego przez blisko dwadzieścia lat był realizowany przez gminy sprawnie, terminowo i blisko mieszkańców. Uzasadnienie projektu nie wykazuje, aby model gminny był niewydolny albo wymagał całkowitego zastąpienia modelem scentralizowanym.

Z perspektywy rolnika urząd gminy pozostaje najbardziej dostępnym miejscem kontaktu z administracją – znanym, lokalnym i osadzonym w realiach konkretnej wspólnoty. W sprawach dotyczących świadczeń i wsparcia publicznego **bliskość administracji ma znaczenie praktyczne**, zwłaszcza dla osób starszych, mniej sprawnych cyfrowo i mieszkańców obszarów o słabszej dostępności usług elektronicznych. Dlatego urząd gminy powinien pozostać lokalnym punktem obsługi i wsparcia rolnika.

Poważne zastrzeżenia budzi również powiązanie prawa do zwrotu z uprzednim złożeniem wniosku o płatności bezpośrednio. Takie rozwiązanie może prowadzić do wyłączenia części faktycznych producentów rolnych, którzy ponoszą koszty zakupu paliwa i wykorzystują je do produkcji rolnej, lecz nie korzystają z systemu dopłat bezpośrednich. W ocenie Związku oznacza to nieuprawnione zawężenie kręgu uprawnionych.

Negatywnie oceniamy także rezygnację z dwóch terminów składania wniosków na rzecz jednego naboru rocznie. Rozwiązanie to pogarsza płynność finansową gospodarstw rolnych, ponieważ wydłuża czas oczekiwania na zwrot części poniesionych kosztów. Obecny model lepiej odpowiada sezonowości produkcji rolnej i rzeczywistemu rytmowi wydatków na paliwo.

Wątpliwości budzi również wyłącznie elektroniczna forma składania wniosków. Cyfryzacja powinna ułatwiać dostęp do świadczeń, a nie tworzyć dodatkowe bariery. W praktyce część rolników będzie nadal potrzebowała bezpośredniego wsparcia przy wypełnieniu i złożeniu wniosku.

W ocenie Związku właściwym kierunkiem jest **utrzymanie realizacji zadania w gminach**, przy jednoczesnym wdrożeniu jednolitego systemu teleinformatycznego, usprawnieniu wymiany danych pomiędzy gminami, ARiMR i Krajową Administracją Skarbową oraz uproszczeniu procedur po stronie producentów rolnych. Taki model pozwala połączyć korzyści cyfryzacji z zachowaniem lokalnej dostępności administracji i zgodnością z zasadą subsydiarności.

Jednocześnie należy podkreślić, że pozostawienie zadania na poziomie gminnym musi być powiązane z zapewnieniem **odpowiednich środków na jego obsługę**, odpowiadających rzeczywistym kosztom administracyjnym.

W związku z powyższym wnosimy o:

- pozostawienie realizacji zadania w gminach;
- zachowanie urzędu gminy jako lokalnego punktu obsługi i wsparcia rolnika;
- rezygnację z uzależnienia prawa do zwrotu od uprzedniego złożenia wniosku o płatności bezpośrednie;
- utrzymanie dwóch terminów składania wniosków;
- odstąpienie od wyłącznej elektronizacji procedury albo wprowadzenie rozwiązań przejściowych i wspierających osoby zagrożone wykluczeniem cyfrowym;

Projekt w obecnym kształcie wymaga istotnej korekty. Modernizacja procedur powinna wzmacniać dostępność wsparcia dla rolników, a nie prowadzić do centralizacji zadania, ograniczenia roli gmin i osłabienia zasady, że sprawy publiczne powinny być załatwiane możliwie najbliżej obywatela.

Stanisław Jastrzębski

Przewodniczący Zarządu
Związku Gmin Wiejskich
Rzeczypospolitej Polskiej